

Metodika monitoringu druhů přílohy I směrnice o ptácích – kalous pustovka, moták pilich (zimoviště)

Autoři: David Horal, Jan Hora

Editor: Jan Havlíček

Verze 2020

Hlavní cíle průzkumu:

- získání aktuálních údajů o rozšíření, početnosti a vývoji zimující populace kalouse pustovky a motáka pilicha na sledovaném území
- zjištění jejich biotopových nároků
- zjištění a popis faktorů s negativními dopady na populace jednotlivých druhů
- zjištění výskytu dalších ochranně významných druhů na kontrolovaných lokalitách

Metoda provádění průzkumu:

Výběr lokality

Pole a louky, často v předchozím roce nesklizené, především podmáčená místa, dále rákosiny (jak polní, tak na okrajích vodních ploch). Monitoring bude proveden na známých pravidelných nocovištích a na dalších potenciálně využívaných plochách. V případě pilicha se jedná i o lesní kultury různého stáří, oplocenky s výsadbami, mohou nocovat i ve vzrostlých lesních porostech.

Metoda monitoringu

Pravidelná sčítání na společných shromaždištích – sčítání ptáků při večerním rozletu (pustovka), resp. přiletu (pilich), nebo přiletu, resp. rozletu na těchto shromaždištích během ranních hodin. Předem vybrané pozorovací stanoviště musí zajišťovat dobrý rozhled a přítomnost pozorovatele nesmí přilétající ptáky rušit (pozor na vyplašení při příchodu na lokalitu!), proto je potřeba používat různé úkryty, např. myslivecké kazatelny apod., nebo místa s dobrým výhledem v dostatečné vzdálenosti od samotného nocoviště. Při kontrole bude pozorovatel zaznamenávat směry, kterými jednotliví ptáci odlétají, a pokud možno bude eliminovat opakovanou registraci ptáků, kteří jen poodlétnou a pak opět usednou atd. (při sčítání lze využít např. tuto metodu: pustovkám, resp. pilichům, kteří vymezené území – shromaždiště opustí, je přiděleno znaménko -, pustovkám a pilichům, kteří do něj naopak vlétnou, znaménko +, po sečtení znamének – a + dostaneme relativně přesný výsledek). U rozlehlých shromaždišť nebo shromaždišť s vysokým počtem nocujících ptáků je nutná přítomnost nejméně 2–4 pozorovatelů na protilehlých stranách území (vhodné je i spojení mobilními telefony, příp. vysílačkami).

Zaznamenávání jsou všichni zjištění jedinci kalouse pustovky, motáka pilicha (u něj bude podle možností rozlišováno pohlaví, popř. i stáří jednotlivých jedinců) a koroptve polní. Doporučuje se zaznamenávat všechny ZCHD ptáků a druhy přílohy I směrnice o ptácích.

Monitoring probíhá pouze za příznivých klimatických podmínek, tj. bez silného větru, deště, nebo hustého sněžení.

Termín, počet návštěv a rozsah monitoringu

Na každém shromaždišti proběhne min. 7 sčítání, po jednom v X., XI., XII., I., II., III. a IV., popř. lze provést sčítání i v IX. Vhodné je mezi jednotlivými kontrolami dodržovat přibližně stejně dlouhé intervaly. Sčítání probíhá v čase 1–2 hod. před západem slunce až do úplného setmění, resp. cca 1 hodinu před rozedněním až 1 hod. po rozednění.

Monitoring bude proveden na co nejvyšším možném počtu vhodných lokalit v rámci sledovaného území. Změna termínu, počtu návštěv a rozsahu monitoringu, popř. i další odůvodněné změny oproti metodice jsou možné na základě schválení odborným garantem.

Forma odevzdávání výsledků:

- nálezová data motáka pilicha, kalouse pustovky a koroptve polní, popř. jiných ZCHD a druhů přílohy 1 směrnice o ptácích.
- stručná textová závěrečná zpráva a řádně vyplněná tabulka závěrečné zprávy.
- zákresy všech pozorovacích stanovišť (formát shp.).

Zdroj:

Horal, D., Hora, J., 2006: Metody monitoringu ptáků – Kalous pustovka. Dep. AOPK ČR, Praha, 4 pp.

Hora, J., Horal, D., 2006: Metody monitoringu ptáků – Moták pilich. Dep. AOPK ČR, Praha, 4 pp.